

Годишен доклад за дейността на Сдружение “Балканка” през 2025 г.

Уважаеми колеги,

В качеството си на председател на УС имам честта да представя доклад с обзор на извършените дейности през 2025г. Обемът на материалите и дейностите е огромен, затова в началото ще направя преглед на заложения дневен ред за 2025г. от Общото събрание, проведеното на 08 февруари 2025г.

1. Дейности по протокол приет от ОС за 2025г.

1.1. Инициатива за зелено училище, което да се проведе на р.Черни Осъм

[Акцията беше осъществена на 31.05.2025г.](#) Този път пленителната река Черни Осъм и идеята да изследваме реките събра 70+ участници в едно училище ... без чинове, без звънец – но с река, риби и много приключения. И въпреки обещанията за дъжд и променливо време, както и друг път се е случвало, позитивната енергия разсея облаците и дори и „райчо“ се показва. Така изпратихме последния ден на месец май – с игри край реката, щастливи деца и мисъл за природата. А ние като организатори се бяхме постарали максимално да покрием очакванията на нашите малки изследователи.

За децата бяха организирани цели 5 занимания, като участниците предварително бяха разделени в 4 класа.

Клас по разпознаване на риби – с рисуване и обучение. В този клас по забавен начин децата имаха възможност да се запознаят с морфологичните белези за разпознаване на рибите, за някои техни характерни приспособления свързани с начина им на живот.

Клас по хидробиология. В този клас се постави акцент върху дънните безгръбначни организми и ролята им в речната система, както и необходимостта от това да ги разпознаваме като важни биоиндикатори.

Клас по риболов и риболовни техники. В този клас децата имаха възможност да се запознаят с две от основните техники на риболов – риболов с муха и риболов на спининг. Двата подкласа бяха оглавени от изключително добри риболовци, състезатели и любители по риболов на пъстърва, които въведоха младите ни участници в безкрайната вселена на риболова с изкуствени примамки. В тяхно лице децата бяха в сигурни ръце.

Клас „Животните в музея“ – Музейният педагог поведе децата през необятния свят на природонаучния музей в Черни Осъм, като под формата на добре познатата игра „лов на съкровища“ децата имаха реална задача да се запознаят с музейните експонати и да научат повече за тях, за ролята им в природата, за важноста от тяхното опазване.

В последната дейност децата участваха в организирано заребяване с 0-во годишни рибки от вида балканска пъстърва, производство на стопанството в Тошков чарк. По време на акцията беше изготвен протокол от служителите на ИАРА в съответствие с изискванията на ЗРА.

Считаме дейността за изпълнена!

1.2. Инициатива за зелено училище, което да се проведе на река Росица

За пета по ред година, в дните между 05-07.09.2025г. се проведе най-мащабното по своя размер събитие, което вече традиционно организираме – речният фестивал „С река на сърцето“ при бреговете на река Росица край Великотърновското село Никюп.

Постарахме се и тази година това диво място да бъде почувствано от всички гости като наш дом, а ако можем да опишем с една дума този лагер, то тя ще бъде думата „Риба“.

Действително риболовът и изучаването на рибите беше за поредна година едно от основните занимания на тридневния лагер. Опитваме се с всяка година да си вадим поуки от предходната, така че да надграждаме и както за нас, така и за участниците ни, поляната да ни предаде спокойствие, за да избистрим сетивата си.

Определено през тази година лагерът премина с лекота, като не си спестихме почти нищо от предходните години, но пък за сметка на това имаше повече свободно време за всяка една от дейностите. А те по традиция бяха следните:

- ☞ гребане с каяк във водите на река Росица;
- ☞ биоразнообразието по река Росица (риби, птици, бозайници, влечуги, дънни безгръбначни и членестоноги);
- ☞ риболов и риболовна техника;
- ☞ практични познания за оцеляване и живот в дивата природа – „направи си заслон“;
- ☞ художествени кръжоци;
- ☞ много игри, песни, лагерен огън, плуване и водни забавления.

Считаме дейността за изпълнена!

1.3. Почистване на река Искрецка – 18.10.2025г.

На 18.10.2025г. проведохме [страхотно почистване на река Искрецка](#). Това беше поредната акция под наслов „реките не са сметища“. Времето през октомври беше доста нестабилно и се наложи да отложим събитието, което по начало беше планирано за 04.10.2025г. На новата дата също времето беше дъждовно, което със сигурност отказа много хора, но тези, които се разходихме по реката, успяхме да обхванем 4 предварително набелязани ключови места (две в с. Свидня и две в с. Искрец) и да съберем един камион с боклук.

Определено трябва да повторим, защото акцията ни срещна с готини хора от района, които се включиха на драго сърце. Събитието беше част и от световната кампания за свободни реки „World Dam Removal Day“, която се проведе през октомври в Европа и Щатите, което е първото издание на кампанията: <https://damremoval.eu/events/>. Събитието не само беше

регистрирано в сайта на платформата, но и намери място на страниците на официалния [финален доклад](#), който организаторите публикуваха.

Считаме дейността за изпълнена!

1.4. Почистване и зарибяване на река Златна Панега.

На 26.04.2025г. проведохме [планираната акция по почистване и зарибяване на река Златна Панега](#). Включиха се около 40 доброволци, като ще отбележим, че акцията се проведе съвместно с Аксенчър България.

В организираното почистване се обхванаха 10 набелязани предварително участъка по реката, като всеки екип носеше названието на характерен вид, чийто дом е река Златна Панега. Екип 1 беше наречен „пъстърва“. Екип 2 – „Панега“ – а екип 6 „Гурльо“ искрено разсмя участниците, но те научиха за този характерен за средното и горно течение на реките вид птица, познат и като воден кос, но напоследък се налага народното название Гурльо.

Пунктове имаше и в градската част на град Луковит, където доброволците извършват почистване за 3ти път през последните 5 години, от както беше създадено местното риболовно сдружение – Панега Луковит 2021г.

Събраха се тонове боклук, като по-дребните боклуци бяха събрани в около 220 чувала и с помощта на осигурен от нас бус концентрирахме боклука в няколко ключови точки, така че да е удобен за извозване от общината.

След почистването се пристъпи към следващата дейност – зарибяване на реката с балканска пъстърва, осигурена от стопанството „Тошков Чарк“. Разселени бяха около 10 000 0-во годишни рибки по реката преди град Луковит, като в зарибяването се включиха и деца от селата Румянцево и Петревене.

Акцията реално приключи 12 часа след началото, като в следобедните часове бяха монтирани и информационни табели по реката с призив да се пази чисто и информиращи за режима на риболов по метода „хвани и пусни“.

Считаме дейността за изпълнена!

2. Акции извън планирания график

С това се изчерпаха всички дейности заложи от дневния ред на Общото събрание. Както обикновено обаче се случва, плановите на сдружението биват преизпълнени и програмата разнообразена с допълнителни дейности. Представители на сдружението винаги се включват и съдействат с организацията на речни акции по инициатива и на други риболовни клубове като полагаме усилия за ползотворна комуникация – в крайна сметка всичко го правим заради реките и рибите.

Ето защо в годишния доклад ще отбележа още следните акции:

2.1. Почистване и зарибяване на река Искър след Панчаревското езеро.

Добрият пример трябва да се споделя. За първа пролет на 22.03.2025г. [няколко стотин души чистиха река Искър край София](#). Благодарим на Сдружение „Искър-София“ и WWF Bulgaria за хубавото събитие, което инициираха, организираха и проведеха. Безспорно, от сдружение Искър-София направиха много за участъка от реката и риболова по него, показвайки алтернативата на това, реката да бъде превърната в канал, каквито планове през 2021г. осуетихме. Да, реката има много проблеми, бивайки в близост до най-големият град, но се

радваме, че можем да си партнирам с друго сдружение на местна почва, за да правим ей такива хубави работи ☺

2.2. Почистване на река Въча.

На 29.03.2025г. три риболовни клуба запретнахме ръце и се включихме в инициативата, организирана от Fly Fishing Club Ephemera [за една по-чиста река Въча](#) – в участъка от град Кричим до Йоаким Груево. Поздравления и адмирации за всички, които участваха и допринесоха с труда си реката да бъде по-чиста.

2.3. Тийм-билдинг на 20-21 юни

В дните 20-21.06.2025, в района на китното балканско градче Твърдица се състоя [годишното събиране за членовете на сдружение Балканка](#) и техните семейства. Една традиция, която се опитваме да поддържаме, защото не всичко е работа и битки. Събитието мина в традиционното приповдигнато настроение, в много разговори, риболов, разходка по горски пътеки.

Беше извършен мониторинг на няколко вредни малки водноелектрически централи, за което впоследствие бяха подадени сигнали до компетентните институции.

За втора поредна година, по време на събитието се състоя и зарибяване с маркирани рибки по наш проект, за което ще разкажем по-надолу.

2.4. Топлофест 6 - 2025

[Това безспорно бяха два дни](#) отдадени на образователни дейности с нашите участници. Още не едно, а две зелени училища, защото форматът, дейностите и участниците бяха различни през двата дни. Постарахме се да се подготвим добре, така че в рамките на няколко часа през двата дни да акцентираме на познаването и опазването на биоразнообразието на реките и разбира се любимото хоби.

Програма, която представихме включваше следните творчески работилници:

– риболовно училище по спинингов риболов

– риболовно училище по муховръз и кастинг

– риболовна етика

– различни видове игри свързани с обучение за разпознаване на риби – чрез улов на макети с импровизирани въдици; чрез рисуване на риби, където децата имаха възможността да научат много факти за рибите и техните приспособления за живот във водата.

Ихтиологът Пенчо Пандъков пък успя да проведе цели две презентации на важни теми, по които работим. В първи ден разказа на публиката за „Реки без окови“, в които се опита да даде повече яснота върху видовете хидроморфологичен натиск над реките и това как хората по света премахват прегради. Във втория ден, когато имаше и повече посетители като цяло, пък акцентът в презентацията бяха дейностите, които извършваме по работа с местните видове риби, по-специално ендемичната пъстърва за егейския водосбор у нас.

Фестивалът се проведе с финансовата подкрепа на Национален Фонд Култура с бенефициент Регионален Център за Съвременни Изкуства „Топлоцентрала“.

2.5. 32000 риби на свобода в Софийско

На 11.10.2025г. съвместно със сдружение Искър-София и магазин Vankocraft Shop организирахме мащабно зарибяване с балканска пъстърва, произведена в стопанството в Тошков чарк.

Рибките бяха доставени в 54 чувала, като според отредения бюджет и предложената цена, ние закупихме, разпределихме и освободихме 28 чувала с риби или общо 16 600риби.

Всички рибки бяха разпределени в реки от Дунавски водосбор, а за зарибяването беше изготвен протокол от ИАРА.

2.6. Кампания за поставяне на табели „хвани и пусни“

В кампанията за „Изработване на информационни табели за режима „хвани и пусни“ по реките“ се събраха общо 1890лв и с тях се изработиха 210 броя табели. Включиха се 7 риболовни клуба и физически лица.

Няма как да не сме щастливи, че за поредна година много доброволци се включиха в кампанията за поставяне на информационни табели, указващи въведен режим „хвани и пусни“ за балканската пъстърва.

3. Проекти:

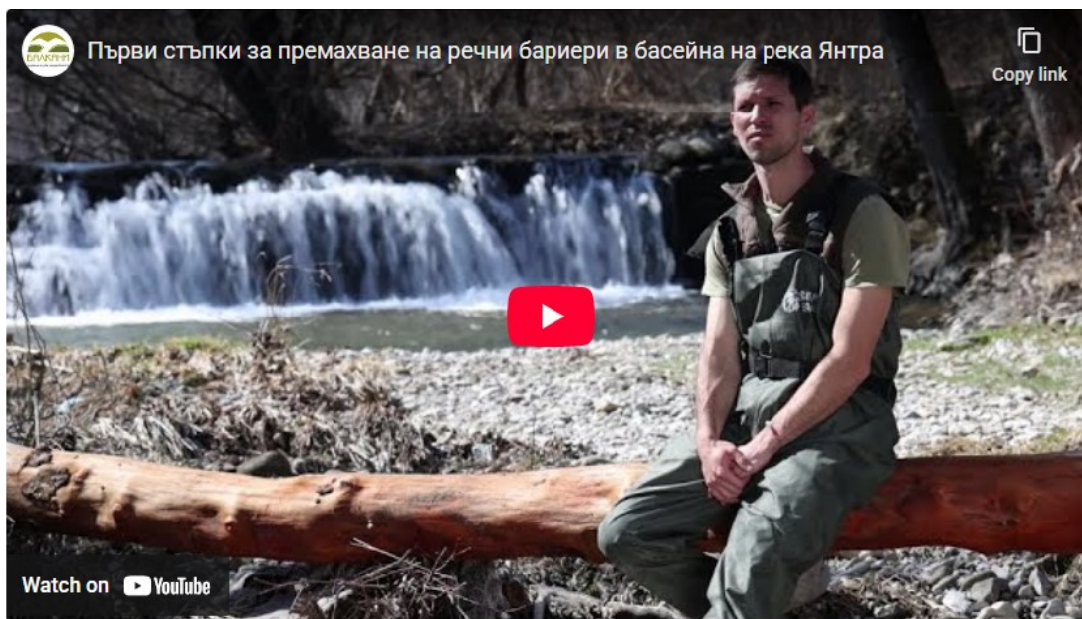
3.1. Проект Open River Programs, [с бенефициент сдружение СДП Балкани](#), с подкрепата на сдружение Балканка

Ние имаме индиректно участие в този проект, като подкрепяме изцяло инициативата. Реално проектът е инициран и изпълняван от наши членове.

В продължение на проекта „Първи стъпки към премахването на бариери по реките в България – басейнът на река Янтра“ Сдружение за дива природа БАЛКАНИ в партньорство с Националния природонаучен музей към Българска академия на науките и с подкрепата на програма Open Rivers Programme започва подготвителни дейности за премахването на три бариери във водосбора на река Янтра.

Основна цел на проекта „Подготовка за премахване на ключови прегради за рибна миграция в басейна на река Янтра“ е подготовката за премахване на три бариери, разположени по притоците Белица, Дряновска и Карадере – изготвяне на технически планове и съгласуване на процедурите с отговорните институции. Трите бариери са сред 10-те с най-висок приоритет за отстраняване от общо 324 идентифицирани в целия водосбор. Отстраняването им ще има висока екологична полза, като в същото време е оценено като възможно най-лесно, безопасно и евтино. Очаква се премахването им да възстанови свързаността на около 95 km свободно течащи речни участъци.

Проектът цели изготвянето на пълна техническа и правна документация, одобрена от компетентните институции, която да позволи реално премахване на бариерите. Това ще бъде значима стъпка към възстановяване на екологичното състояние на реките и биологичното разнообразие в басейна на Янтра.

Тук ще споменем, че след проведения първи проект по река Янтра, в последствие по програмата се разработват проект на WWF България по река Лом, както и проект на БФБ по река Велека. Освен това е инициран проект за пълна инвентаризация на река Арда, който търси своето финансиране и по който отново водеща сила ще са наши членове. Дори формално

да нямаме участие ние подкрепяме, участваме в реализацията и съдействаме на работещите по тези проекти с безценно ноу-хау от мониторинга на реки.

3.2. Проект *Salmo macedonicus*

През 2025г. продължиха дейностите по този уникален за България проект. През 2025г. в рамките на проекта се извършиха [2 заребявания](#) с маркирани личинки и [2 - с оплоден хайвер](#).

През 2025г. по проекта вече се извършва и мониторинг в участъци, където беше заребено през предходната година с личинки и оплоден хайвер, като по безспорен начин се доказано като много по-ефективен методът на заребяване с оплоден хайвер, особено що се отнася до работа с диви риби. Освен в числено изражение, повторният мониторинг на рибки, излюпени от оплоден хайвер, показва, че рибките се развиват добре, а липсата на стрес при развитието им води до бързото им приспособяване, много добър темп на нарастване, в пъти по-добре от дивите риби излюпени и отгледани в изкуствени условия, при които се наблюдава голяма смъртност още в стопанството и редица други проблеми.

Проектът се сблъска с множество трудности покрай работата с партньорите, но бяха положени десетки часове в разговори и срещи от членове на УС, като част от възникналите проблеми са решени, а други вече се развиват по-добре и предстои финализирането им.

През 2025г. теренните дейности по проучване и добиване на оплоден хайвер обхващаха и незасегнатия в предишните години водосбор – този на река Струма. Добитият хайвер беше доотгледан в стопанството, а на 15.01 тази години и освободен в избрана акцепторна река от същия водосбор.

През 2025г. е направен и първия опит, след сложна процедура през Министерството на земеделието, да се създаде маточно стадо от вида за водосбора на река Места. Уловът и транспортирането на риби от реката към

стопанството са осъществени от партньорите по проекта и вече има безценен опит от трудностите по аклиматизация на рибите. Интересното е, че част от рибите се развива, дадоха своите полови продукти и на 29.12.2025 беше извършено зарибяване в подбран участък от водосбора на река Места с оплоден хайвер добит от рибите, които успешно се аклиматизират в стопанството. Има редица въпроси за решаване пред това тази дейност да продължи да се развива, но първите стъпки са направени!

При всички теренни дейности участват доброволци на сдружението, като е радостно, че всеки път се включват нови и нови доброволци, а групата на хората, които са участвали нарасна и тази година.

По инициатива на спонсора на проекта ЛИДЛ България, на 08.11.2025г. участвахме във форум #Ratio 2025, Където дейностите по проекта бяха разказани на голямата сцена пред около 400 души, а в залата, където се намираше изложбата имаше още 3 презентации по 10 минути, а на LED екран се излъчваше през целия ден видеоматериал, заснет по време на проекта и който ще е част от подготвяния филм „Срещу течението!“

Дейностите по проекта се извършват в партньорство с Националния природонаучен музей и с финансовата подкрепа на ЛИДЛ България.

3. Природозащитни дейности

Условно тази точка е означена така, въпреки че всичко до тук са природозащитни дейности, важен приоритет в сдружението. И тази година бяха подадени огромен брой сигнали, възражения/становища до институциите във връзка с установени нарушения; проведени бяха институционални срещи (участие в комисии в НС, срещи с ИАРА); написаха се редица доклади с разследвания по различни казуси в следните сфери:

- мВЕЦ в България;
- замърсяване на реки и водоеми;
- незаконно копане на баластра, представено като „чистене“ с цел осигуряване на проводимост;
- борба с разрастващата се минна дейност в страната и заплахите за отравяне на всякакви повърхностни и подземни водни тела;
- борба с намерения за сеч на крайбрежна растителност;
- борба с Инсинератора край село Върбовка;
- подпомагане на местни общности в борбата им срещу изграждане на кариери в близост до населените места;
- множество сигнали срещу незаконни сметища;
- борба с проекта Fast Danube;
- борба с ФЕЦ Сухиндол
- активно мероприятие срещу утвърждаването на безобразни ПУРН за новия планов период, срещу които са заведени и дела;
- активно мероприятие срещу утвърждаването на безобразни ПУРБ за новия планов период, срещу които са заведени и дела;

- утвърждаване и защита на режима хвани и пусни в България;
- протест – 1брой срещу унищожаването на река Искрецка
- други.

Снимка от протеста на река Искрецка

4. Съдебни дела

Огромната заслуга за водените съдебни дела от сдружението и през миналата година имат нашите членове Димитър Куманов и адвокат Любомир Костадинов.

През 2025г.:

- подадени са 10 нови дела в АССГ;
- 13 нови дела като жалбоподател във ВАС;
- по три от делата сме ответник(Огоста 9, Петрургия и Fast Danube);

Делата се водят след решение на Управителен съвет. Успехите са променливи, но всеки казус си заслужава усилията, а всяка спечелена битка е важна само по себе си. Това не е състезание...

5. Комуникация с обществеността

Безспорно това е много важна част от цялата ни кампания. Със сигурност има какво да се желае, но това, което трябва да се каже е, че са отделени стотици часове доброволен труд в развитието на комуникационните канали на сдружението и комуникация с обществеността.

- Множество интервюта свързани с управлението на водите и проблемите във водния сектор.

- Във фейсбук страницата на сдружението са публикувани 304 публикации за изминалата година.
- В сайта са публикувани 49 публикации, като се полагат редовно усилия по подобряване на отделните страници и категории, така че информацията да е по-достъпна и по-прегледна.
- В youtube канала има качени 222 видеа, добавени към 19 категории (тематични канали), като от тях през 2025 са качени в канала 41 видеа. Общия брой на видеата достъпни през плейлистите е 439бр. видеа.
- Десетина публикации има и в LinkedIn канала на сдружението.
- Написани са 21 броя свидетелства за дарение към физически лица и едно към юридическо лице.
- Организиране и провеждане на редовни месечни срещи за членовете, с теми засягащи работата на сдружението, презентации и други.
- Организиран тийм-билдинг.

6. 15 години Балканка

- 38 зарибявания – над 500 хил. риби;
- 33 почиствания;
- 18 зелени училища в последните 8 години;
- Най-малко 13 международни дейности;
- Най-малко 25 Протеста;
- Хиляди сигнали, жалби, десетки съдебни дела, разследвания, искания по ЗДОИ;
- Предотвратили сме строителството на няколко стотин мВЕЦ, важни промени в Закона за водите;
- Спрели сме разкопаването на няколко реки;
- Акции и срещи с компетентните институции за борба с браконьерството;
- Борба с множество минни компании, както в България, така и в трансгранични реки с Р Сърбия;
- Въвеждане в правния мир и утвърждаване на режима „хвани и пусни“ за балканската пъстърва;
- Изчистени по наши сигнали и чрез съдействие от институциите поне 10 незаконни сметища край реки;

- Участие в ПУРБ, ПУРН;
- Участие със становища и предложения в изготвяне План за управление на ПП Витоша, ПП Рила, ПП Пирин;
- Участие със становища и предложения при изготвяне на заповеди за обявяване на нови защитени зони – над 30.
- Иницирирана и обявена ЗМ „река Лом“;
- Партньор в няколко проектни предложения за нови защитени територии – Западна Стара Планина, ПП Река Марица и Острови, ЗМ по река Марица край Пазарджик и други.
- Десетки презентации, интервюта, прожекции на филми в цялата страна;
- Извършен собствен мониторинг на почти всички водохващания за мВЕЦ в България и поддържане на уникална платформа за наблюдение на мВЕЦ/ВЕЦ;
- Изпратени 18 сигнала до ГД Околна среда и европейската комисия и множество нотификации;
- И още много други

24.01.2026г.,
гр.София

Изготвил: Иван Пандъков
/Председател на Сдружение Балканка/